

Militærhistorie

Jutlandia – krig, kald og kærlighed

(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/4416/2099/1983/jutlandia.boganmeld>)

(<https://www.krigsvidenskab.dk/application/files/4416/2099/1983/jutlandia.boganmeld>)

()

Bogtitel: Jutlandia – krig, kald og kærlighed.

Forfatter: Helle Juhl.

Forlag: Lindhardt & Ringhof.

Udgivet den: 25. februar 2021.

Sider: 288, rigt illustreret.

Vejl. pris: kr. 349,95.

Anmelder: Poul Grooss.

Danmark var i 1950 havnet i et alvorligt udenrigspolitisk dilemma. Koreakrigen var blevet indledt med et nordkoreansk angreb på Sydkorea, og FN søgte nu efter krigsdeltagere, som kunne slå fjenden tilbage. FNs operationer blev udført under amerikansk ledelse, og Danmark ville gerne stå sig pænt med USA i opstartsperioden for NATO, hvor Danmark var særdeles afhængig af våbenhjælp fra netop USA. Den danske regering var ikke begejstret for at sende regulære troppestyrker afsted til kampe i fjerne og ukendte egne, og efter mange genvordigheder blev det langt om længe accepteret, at Danmark da godt kunne sende et hospitalsskib i stedet for soldater.

ØKs skib "Jutlandia" sejlede på dette tidspunkt i rutefart mellem Danmark og New York med passagerer og stykgods. Det blev chartret af den danske stat til at udføre opgaven. Forinden skulle skibet gennemgå en større ombygning på Nakskov Skibsværft, således at det efter endt ombygning kunne rumme et hospital, læger, sygeplejersker, sygepassere samt et stort antal patienter.

Forfatteren har skrevet en yderst læseværdig bog om "Jutlandia" og om skibets tre togter til Korea. Tyngden er lagt på sygeplejerskerne om bord og deres indsats. Specielt udgør dagbøgerne fra to af sygeplejerskerne fra det sidste togt i 1952 – 1953 en væsentlig del af grundmaterialet for bogen.

Bogen henvender sig også til det brede publikum, som ikke kender baggrunden for krigen eller historien bag udsendelsen af et dansk hospitalsskib til det fjerne Korea. Når det er sagt, så må det også siges, at det er lykkedes for forfatteren at få mange interessante detaljer og observationer om datidens forhold med. Der er også en dækkende beskrivelse af tidens udenrigspolitiske forhold, forholdet til de øvrige nationer, krigens gang etc.

Undertitlen ”krig, kald & kærlighed” er meget beskrivende for bogens indhold. Hele det samlede hospitalspersonale om bord blev præsenteret for alle krigens rædsler under patientbehandlingen. En del af dem forrettede tjenesten om bord som et kald, idet de opfattede det som en naturlig følge af valget af livsgerning som læge, sygeplejerske eller sygepasser. Endelig kom kærligheden – ikke overraskende – også til at spille en stor rolle, hvilket bogens sidste kapitler vidner om.

”Jutlandia” havde i alt tre togter til Sydkorea. Regeringen havde formentlig håbet på, at krigen ikke ville vare så længe, som den gjorde. Skibet sejlede under tre forskellige flag, hvilket ikke var uden komplikationer, hvis alle juraens, folkerettens og diplomatiets spilleregler skulle overholdes: Dannebrog, FN-flaget og Røde Kors-flaget. I hele perioden var det kommandør Kai Hammerich, som var udpeget som missionschef, som stod for det overordnede ansvar for skibets indsats. I sin endelige rapport efter afslutningen af de tre togter anbefalede kommandøren, at i tilfælde af lignende udsendelser i fremtiden så burde et sådant skib nok være under militær kommando. ØK stillede med kaptajn Christen M. Kondrup, og under de lange togter til østen forlod han kun sit skib en enkelt gang, da lå det i dok i Japan. ØK sørgede også for selve skibsbesætningen.

Danske myndigheder fik inden hver udsendelse samlet en bemanning af læger, sygeplejersker og sygepassere. Hertil kom specialister som tandlæger, apotekere, en præst med flere. Enkelte af lægerne og sygeplejerskerne havde krigserfaring fra Den finske Vinterkrig eller deltagelse på allieret side i Den anden Verdenskrig. Udvalgelsen viste sig at være god. For sygeplejerskernes vedkommende lagde man vægt på alder og erfaring. Langt de fleste var i 35 – 40-års alderen, og sygeplejersker med erfaring fra britiske hospitaler havde en sproglig fordel. Hospitalspersonalet var ansat på en kontrakt. Hvis man brød kontrakten og rejste hjem i utide, skulle man selv bekoste sin hjemrejse og udsendelsen af afløseren!

Datidens danske medier, det vil sige aviser, ugeblade og radioen, var meget interesserede i ”Jutlandias” tre togter, der gik til en fjern del af verden, og som kun et fåtal af danskerne havde mulighed for at

opleve.

”Jutlandia” skulle kun tage sig af behandling af krigens militære ofre fra allieret side. Det skete i samarbejde med deltagerne i FN-operationerne. Den amerikanske flåde havde nogle hospitalsskibe involveret, som ”Jutlandia” samarbejdede med. Desuden overførte man patienter til et amerikansk hospital på flådebasen i Yokosuka syd for Tokyo. På et tidspunkt fremførte læger og sygeplejerske et ønske om også at yde assistance til den hårdt prøvede sydkoreanske befolkning. En sådan assistance var slet ikke omtalt i instruksen, ej heller i samarbejdet med de allierede, men behandlerne mente, at de havde både tid og ressourcer.

Uden aftaler af nogen art lykkedes det hospitalspersonalet at yde en stor indsats for lokalbefolkningen, men enkelte gange måtte man rydde skibet for civile sydkoreanere, når der pludselig dukkede et stort antal militære krigsofre op. På det sidste togt var skibet blevet udstyret med et helikopterdæk, og undertiden kunne helikoptere bringe folk ind på 20 minutter, direkte fra fronten.

”Jutlandias” bistand til den sydkoreanske befolkning kom til at sætte sig dybe spor i samarbejdet, og den dag i dag er sydkoreanerne meget taknemmelig for danskernes indsats, hvilket nogle af historierne vidner om. Forfatteren har gravet dybt i specielt Dansk Sygeplejehistorisk Museums arkiver. Bogen er rigt illustreret, og den giver et interessant indblik i en vigtig indsats fra dansk side, som på trods af mørke udenrigspolitiske skyer blev til en lille solstrålehistorie.

Poul Grooss, kommandør (pensioneret)

